

Znovu v Mnichově, znovu „o nás bez nás“. Expert rozebral, jak mezinárodní společenství zatočilo se Sýrií a jak to nemůže fungovat

18.2.2016 parlamentnilisty.cz str. 0 Rozhovory

David Daniel

ROZHOVOR **Bezpečnostní expert z Univerzity obrany v Brně** Lukáš Dyčka rychlé řešení konfliktu v Sýrii nevidí jako příliš pravděpodobné, zatím totiž stále o příměří nejednají přímí účastníci konfliktu. Pokud jde o migrační vlnu, je podle Dyčky sice závažná, ale nejde o žádnou katastrofu a evropský systém ji zvládne.

Na nedávné **bezpečnostní konferenci** v Mnichově padla slova o tom, že v Sýrii do týdne nastane klid **zbraní**. Je to reálné?

V souvislosti s touto **konferencí** mě napadá paralela s **českým** vnímáním Mnichova 1938 a známého "o nás bez nás". V tomto případě se tam **jednalo** bez Syřanů a dohodu podepsali fakticky jen vnější aktéři jako Rusko, **Spojené státy**, Írán, Saúdská Arábie a řada jiných. Ti, kdo mají příměří uskutečnit v praxi, zatím nepodepsali nic. Bude tedy záležet na tom, jak vnější aktéři budou svou vůli schopni vnutit těm, kdo bojují. Myslím, že příměří reálné není a že některé z bojujících stran na případný tlak nebudou ochotny přistoupit. A pak je ještě problém v tom, že se příměří má týkat jen vlády a umírněných povstalců, bojujících skupin je ale více - Kurdové, Islámský stát, fronta an-Nusrá - pokud se příměří vztahuje pouze na dvě až tři strany z pěti stran, pak je představa o klidu **zbraní** iluzorní, protože některé z válčících skupin od sebe na zemi nejdou příliš rozeznat a jejich vzájemná spojení se dynamicky mění. Velkou a dlouhodobou šanci bych tedy plánuj z Mnichova nedával.

Aktuálně se mluví o bojích u Aleppa jako o klíčové fázi konfliktu. Jaký je jejich reálný význam?

Aleppo bývalo ekonomickým centrem Sýrie a má velkou symbolickou hodnotu i nyní. Je rozděleno mezi vládu a povstalce, a kdo ovládá město, drží ekonomické centrum země. V současnosti vládní **vojska** obklíčí Aleppo ze severu a odřezávají hlavním skupinám povstalců cestu pomocí z **Turecka**. Dobyť města by znamenalo i velkou ránu **tureckému** vlivu na tzv. umírněné povstalce. Pokud bude Aleppo dobyto, bude to mít význam v symbolickém posílení vlády - bude-li Asad kontrolovat Damašek, pobřeží a Aleppo, ovládne klíčové pozice v Sýrii.

Jaký dopad to může mít na přiblížení nebo oddálení příměří?

Téměř žádný, ale může to přinést vnější intervenci **Turecka** nebo Saúdské Arábie, aby posílily svůj vliv nebo pomohly některým povstaleckým skupinám. Výsledkem dobytí Aleppa tedy spíše povede k tomu, že se do konfliktu zapojí další aktéři a konflikt bude jen eskalovat.

Co pro vývoj syrského konfliktu znamenalo dosavadní aktivní angažmá Ruska?

Rusko přispělo výrazně tím, že zachránilo vládu, která začala být na jaře loňského roku odepisována, docházeli jí bojovníci i materiál a ruské zapojení jí poskytlo rozhodující vzdušnou podporu, která předtím byla oslabena. Pomohlo to také k velkému nárůstu sebevědomí syrské **armády**.

Může změna vést k tomu, že bude prezident Asad akceptovatelný pro **americkou** stranu?

Neumím si představit, že by v současné chvíli mohla Sýrie fungovat bez Asada, už postupem u Aleppa prezident dál posílil svou pozici. Izraelské zdroje mluví o tom, že si Rusové a **Američané** rozdělili sféry vlivu a Asad je nyní klíčovou složkou režimu a zdá se, že **Američané** přímo na jeho osobu neútočí tak intenzivně jako třeba Francouzi. Že by byl přijatelný pro všechny strany ale do budoucna v horizontu několika let jako pravděpodobné příliš nevidím. Jedna z variant je, že Asad bude nahrazen někým přijatelnějším, zatím ale jeho pozici není nikdo schopen zastoupit. On sám ale osobně není tak velký problém, nejde o žádného "řezníka" typu Kaddáfího. Problémem je mocenská elita Sýrie, která je na něj navázána a tlačí jej, aby dál bojoval. Pokud by byl náhle odstraněn, odejde i tato elita.

Uprchlíká vlna může destabilizovat Evropu a kolem toho faktu se už objevily i spiklenecké teorie. Loni se spekovalo, že **Američané** chtějí prostřednictvím migrace oslabit **Evropskou unii**, dnes se říká, že něco takového dělá cíleně Rusko...

Nemám rád konspirační teorie, zejména si nemyslím, že by **Američané** chtěli destabilizovat **EU**. U Rusů jsou určité indikátory, že migraci používají jako svůj nástroj k destabilizaci **EU**, určitě to ale není hlavní nástroj. Nemyslím si také, že by imigrační vlnu cíleně vyvolávali - spíš ji dovedou mediálně efektně využít.

Jaká **bezpečnostní rizika** vidíte v masové imigraci do Evropy?

Jako **bezpečnostní riziko** vidím hlavně to, že evropské země nejsou schopny asimilovat **příslušníky** jiných národností. Pro nás jako Středoevropany je vždy důležité, zda se dotyčný tady narodil. Když tomu tak není, nejsme schopni jej považovat za **Čecha**, Němce atd. Šance pojmout větší množství imigrantů je tady hodně nízká.

Když ne asimilace, co úspěšnost integrace, která se stále zmiňuje? Němci jsou hrdí na integraci Turků, která probíhala v minulém století...

Nevím, jak jsou Němci v integraci skutečně úspěšní, koneckonců nezanedbatelné procento zahraničních bojovníků Islámského státu pochází právě z Německa. Němci mají dlouhodobě problémy i s integrací **turecké** komunity; a to přitom tato komunita není tak radikální. Spíše si myslím, že Němci jsou politicky korektní vzhledem ke svým historickým zkušenostem a dávají si pozor na to, co říkají. Ale že by byli zvláště dobře schopni integrovat národnostní menšiny, si nemyslím.

A jaké riziko v současné migrační vlně představují muslimští radikálové a potenciální **teroristé**?

Těch není mnoho. Nanejvýš každý desátý z uprchlíků se vůbec mohl s radikály dostat do kontaktu, a ani kdyby byli radikalizováni, neznámá to, že by byli schopni provést nějaký **teroristický útok**. Počty nebezpečných radikálů se pohybují v desítkách nebo několika málo stovkách lidí, a to je počet, který **bezpečnostní složky** v Evropě umí zachytit a zvládnout. To neznámá, že k žádnému **útoku** nedojde, a určitě to bude mediálně zneužito, ale dramatický nárůst rizika terorismu nečekám.

Jak by měla vypadat **ochrana hranic EU** v letošním roce? Zatím se spíše mluví o plánech, ale hotspoty apod. příliš nefungují...

Plán na ochranu **hranic** občas funguje, v Maďarsku se podařilo s pomocí plotu situaci řešit a ta metoda by mohla pomoci i jinde. Nelze ale postavit plot kolem Řecka, to je třeba řešit už v **Turecku**, motivovat Turky a nebát se na ně i zatlačit, aby plnili své závazky vůči partnerům.

Stranou mediální pozornosti zůstává Ukrajina. Může se zde v blízké budoucnosti situace změnit?

Ukrajina byla na mnichovské **konferenci** kritizována za korupci a pomalý postup reforem a myslím, že v dlouhodobém horizontu se tam situace dostane do "zamrzlé" fáze. Konflikt nyní nemá kam eskalovat, a přitom zřejmě nemůžeme čekat jeho mírové řešení. Pro Rusko je pozitivní, že to znamená oslabenou a rozdělenou Ukrajinu, zároveň to ale představuje i ekonomickou zátěž, protože povstalec Rusko musí podporovat. A navíc je díky angažmá na Ukrajině vystaveno sankcím Západu a ty je začínají skutečně výrazně poškozovat.

Jak vidíte budoucnost **EU** a její stabilitu ve světle toho, co se v současnosti děje, pokud jde o migraci?

Jsem optimista, migrační vlna je sice závažná, ale nejde o žádnou katastrofu. Je to něco podobného jako **povodně**, jak jsme je zažili v **České republice** v 90. letech. Když přijde **povodeň** poprvé, je to šok, ale časem si systém zvykne. Migranti jsou něco podobného. Systém se na ně naučí reagovat, naučíme se situaci zvládat a nemyslím, že by to Evropu rozložilo nebo zničilo.

URL| <http://www.parlamentnilisty.cz/article.aspx?rubrika=1337&clanek=422384>